

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségpszichológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/2

Tárgynév:	Társadalmi nemek a pszichológiai elméletekben
Tárgykód:	GEND04
Tárgyfelelős neve:	Kövér-Van Til Ágnes
Tárgy követelménye:	Kollokvium (5)
Tárgy heti óraszám:	0/0/2

Oktatás célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók tudjanak tájékozódni a pszichológia nemi szerepekkel kapcsolatos szerteágazó teóriái, kutatásai között.

Tantárgy tartalma:

A kurzus során áttekintjük a pszichológia legfontosabb irányzatainak és területeinek (kognitív pszichológia, evolúciós pszichológia, pszichoanalízis, illetve fejlődés- és személyiséglélektan) nemi szerepekkel kapcsolatos elméleteit és kutatásait, a feminista irányultságú pszichológiai megközelítéseket és kritikákat, illetve azokat a pszichopatológiákat és magyarázataikat, amelyeket a pszichológia hagyományosan a társadalmi nemekhez kapcsol. A kurzus és olvasmányai egyúttal reflektálnak a pszichológiai tudás társadalmi kontextusára is: adott korban és társadalomban hogyan jelennek meg a nemek közötti különbségek a pszichológiai elméletekben, napjainkban milyen szerepet töltenek be a pszichológia és a pszichológusok a változóban lévő társadalmi nemi szerepekkel kapcsolatos kérdések, problémák kezelésében.

Bevezetés

Fejlődés-lélektan

Atkinson, R.C. és Hilgard, E: *Pszichológia*, Budapest: Osiris (több kiadás), 118-121 (Nemi identitás és nemhez igazodás c. fejezet)

Cole, M és Cole, Sh: *Fejlődéslélektan*, Budapest: Osiris (több kiadás), 382-395 (Nemi identitás. c. fejezet)

Az evolúciós pszichológia

Carver, Ch. S. és Scheier, M.F.: *Személyiségpszichológia*, Budapest: Osiris, 2006, 151-160, 185-192 (Az evolúció és az emberi viselkedés, Hormonműködés és személyiség c. fejezetek)

Elméletek a nemiszerep-szocializációról

H. Sas Judit: *Nőies nők és férfias férfiak*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984. 16-48.

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségsszociológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/2

Tantárgy tartalma:

<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre62/borgos.htm>

Módszertani és elméleti kritikák

Sandra L. Bem: Maszkulinitás/femininitás. In: Kende Anna (szerk.): *Pszichológia és feminizmus*, Budapest: L'Harmattan, 2008, 91-120.

Carol Gilligan: Kapcsolat-képek. In: *Pszichológia és feminizmus*, 79-90.

A freudi pszichoanalízis és feminista kritikái

Borgos Anna: Pszichoanalitikus elméletek nőiségképe Freudtól a feminista pszichoanalízisig In: Kovács Mónika (szerk.): *Társadalmi nemek. Elméleti megközelítések és kutatási eredmények*, Budapest: Eötvös Kiadó, 2017, 21-39

http://www.eltereader.hu/media/2017/03/Kovacs_Monika_szerk_Tarsadalmi_nemek__READER.pdf

Fókuszban a korai anya-gyerek kapcsolat – a modern pszichoanalízis

Ferenczi Sándor: Felnöttek „gyermekanalízise” In: *Lelki problémák a pszichoanalízis tükrében. Válogatás Ferenczi Sándor tanulmányaiból*, Budapest: Magvető, 1982, 410-439

Mitchell, S.A. és Black, M.J.: *A modern pszichoanalitikus gondolkodás története*, Budapest: Animula, 2002, 164-177.

„Fridzsider anyák” – a modern pszichoanalízis feminista kritikái

Kende Anna: Anyaság a pszichoanalízisben: lehetséges következtetések a nő mint szubjektum szemszögéből, *Thalassa* (16) 2005, 1: 63-82

[http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf\(16\)2005_1/063-82_Kende-A.pdf](http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf(16)2005_1/063-82_Kende-A.pdf)

A betegség mint társadalmi konstrukció

Csabai Márta: „Hisztéria-história. Betegségelméletek vándorlása” és „A széttöredezett betegség. Diagnózisváltások, nézőpontváltások és betegség-konstrukciók”. In: Csabai: *Tünetvándorlás. A hisztériától a krónikus fáradtságig*. Jószöveg, Budapest, 2007. 15-35.; 113-138.

A bántalmazó kapcsolatok pszichológiája

Ferenczi Sándor: Nyelvzavar a felnöttek és a gyermek között, In: Buda Béla (szerk.): *A pszichoanalízis és modern irányzatai*, Budapest: Gondolat, 1971, 215-226.

Herman, Judith: *Trauma és gyógyulás*, Budapest: Háttér-KávÉ-NANE, 2003, 121-143 (Gyermekbántalmazás c.

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségpszichológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/2

Tantárgy tartalma:

fejezet)

Kritikai pszichológia

Wilkinson, Sue: Feminist psychology, In: Fox, Dennis és Prilletrensky, Isaac (szerk.): *Critical Psychology. An Introduction*, Sage, 1997, 247-265

A populáris pszichológia és a nemi szerepek reprezentációja

Számonkérési és értékelési rendszere:

Házi feladatok elkészítése, házi dolgozat

Kötelező irodalom:

Atkinson, R.C. és Hilgard, E: *Pszichológia*, Budapest: Osiris (több kiadás), 118-121 (Nemi identitás és nemhez igazodás c. fejezet)

Cole, M és Cole, Sh: *Fejlődéslélektan*, Budapest: Osiris (több kiadás), 382-395 (Nemi identitás. c. fejezet)

Carver, Ch. S. és Scheier, M.F.: *Személyiségpszichológia*, Budapest: Osiris, 2006, 151-160, 185-192 (Az evolúció és az emberi viselkedés, Hormonműködés és személyiség c. fejezetek)

H. Sas Judit: *Nőies nők és férfias férfiak*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984. 16-48.

<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre62/borgos.htm>

Sandra L. Bem: Maszkulinitás/femininitás. In: Kende Anna (szerk.): *Pszichológia és feminizmus*, Budapest: L'Harmattan, 2008, 91-120.

Carol Gilligan: Kapcsolat-képek. In: *Pszichológia és feminizmus*, 79-90.

Borgos Anna: Pszichoanalitikus elméletek nőiségképe Freudtól a feminista pszichoanalízisig In: Kovács Mónika (szerk.): *Társadalmi nemek. Elméleti megközelítések és kutatási eredmények*, Budapest: Eötvös Kiadó, 2017, 21-39

http://www.eltereader.hu/media/2017/03/Kovacs_Monika_szerk_Tarsadalmi_nemek__READER.pdf

Ferenczi Sándor: Felnőttek „gyermekanalízise” In: *Lelki problémák a pszichoanalízis tükrében. Válogatás Ferenczi Sándor tanulmányaiból*, Budapest: Magvető, 1982, 410-439

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségpszichológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/2

Kötelező irodalom:

Mitchell, S.A. és Black, M.J.: *A modern pszichoanalitikus gondolkodás története*, Budapest: Animula, 2002, 164-177.

Kende Anna: Anyaság a pszichoanalízisben: lehetséges következtetések a nő mint szubjektum szemszögéből, *Thalassa* (16) 2005, 1: 63-82

[http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/\(16\)2005_1/063-82_Kende-A.pdf](http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/(16)2005_1/063-82_Kende-A.pdf)

Csabai Márta: „Hisztéria-história. Betegségelméletek vándorlása” és „A széttöredezett betegség. Diagnózisváltások, nézőpontváltások és betegség-konstrukciók”. In: Csabai: *Tünetvándorlás. A hisztériától a krónikus fáradtságig*. Jósöveg, Budapest, 2007. 15-35.; 113-138.

Ferenczi Sándor: Nyelvzavar a felnőttek és a gyermek között, In: Buda Béla (szerk.): *A pszichoanalízis és modern irányzatai*, Budapest: Gondolat, 1971, 215-226.

Herman, Judith: *Trauma és gyógyulás*, Budapest: Háttér-Kávé-NANE, 2003, 121-143 (Gyermekbántalmazás c. fejezet)

Wilkinson, Sue: Feminist psychology, In: Fox, Dennis és Prilleltrensky, Isaac (szerk.): *Critical Psychology. An Introduction*, Sage, 1997, 247-265